

Könyvkiadás, 2014

„A lélek hőmérője: a könyv. Mondd, meg mit olvasol és megmondom: mi vagy. Megmondom mi az akaratod, célod, vágyad, álmod.”
(Juhász Gyula)

Tartalom

Bevezetés	1
Könyvkiadás	1
Könyvforgalom, olvasási szokások	2
Összefoglalás	3

Bevezetés

Az információs társadalom létrejötte, a technikai eszközök rohamos fejlődése következtében napjainkra egyértelművé vált, hogy olvasási szokásaink visszavonhatatlanul megváltoztak.

Az emberek másként írnak-olvasnak, mint egy emberöltővel ezelőtt. Egyre nő a különbség az Y-generáció már online kommunikációs közegbe született tagjai és a Gutenberg-galaxishoz kötődő idősebb korosztály olvasási szokásai között is. Ezzel összefüggésben a könyvkiadás is korszakkváltáshoz érkezett. A kis helyigényű, környezetkímélő, el nem használódó digitális könyvek megjelenése jelentős változásokat hozott. Az infokommunikációs eszközök elterjedtsége és napi szintű használatuk következtében a digitális írástudás közel olyan jelentőssé vált, mint az elsődleges írástudás.

A digitális formátumú tartalmak nyilvánvaló tényerése ellenére a nyilvántartásuk, nyomon követésük és statisztikai számbavételük nem megoldott. Ezért összehasonlításuk az előző évek adataival nem lehetséges. Ez a kiadvány csak a könyvkiadással, valamint a könyvfogyasztással és -olvasással kapcsolatos statisztikai adatokat vizsgálja.

Könyvkiadás

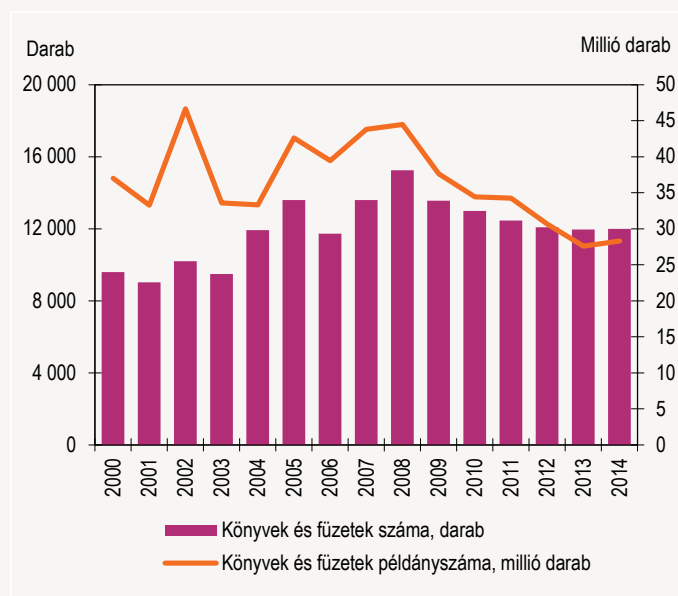
2014-ben Magyarországon összesen 12 747 nyomtatott mű jelent meg, 29 millió példányban. Megoszlását tekintve a papíralapú kiadványok 91%-a könyv, 3%-a füzet, további 6%-a pedig zenemű, kotta, térkép és egyéb sokszorosítás volt.

2014-ben a kiadott nyomtatott könyvek és füzetek száma 11 998, ezen belül 11 555 a könyv, amely 167 címmel volt több az egy évvel korábbinál. A könyvek és füzetek összes példányszáma több mint 28 millió darab volt, ami 696 ezerrel több, mint 2013-ban.

Online monografikus kiadványokra 2014-ben az Országos Széchényi Könyvtár 7084 előzetes egyedi azonosító számot (ISBN) utalt ki. Az azonosítók azonban nem minden esetben kapcsolódnak ténylegesen megjelent kiadványokhoz, mivel a kiadók előzetes kiadványtervezeteikre igénylik azokat.

Az összes kiadott művek között – összhangban a forgalmi adatokkal – emelkedett a szak- és szépirodalmi könyvek cím- és példányszáma, viszont jelentősen csökkent az ismeretterjesztő és az ifjúsági kiadványoké.

1. ábra
A megjelent könyvek és füzetek számának és példányszámának alakulása



A változatlan utánnomások figyelmen kívül hagyásával számítva a kiadott művek átlagos példányszáma 2358 volt. Százeken felüli példányban mindössze egy címet adtak ki 2014-ben. Legnagyobb átlagpéldányszámban a tankönyvek jelentek meg (5410), ezeket követte az ismeretterjesztő, az ifjúsági és gyermekirodalom 3000 körüli példánnyal.

2013–2014-ben a művek 29%-a külföldi szerzőktől származott, mintegy fele részben amerikai, egynegyed részben angol és német írók tollából. A külföldi szerzők műveinek a példányszámból való részesedése 2014-ben 31% volt, ezen belül a vezető amerikai alkotások példányszáma 16, az angoloké 10%-kal haladta meg az átlagot. A brazil alkotások – a külföldi szerzők műveinek átlagpéldányszámának kétszeresével – átlagosan 4731 példányban – jelentek meg. Az idegen szerzők alkotásaiból legnagyobb arányban, közel 44%-kal a szépirodalom, 17%-kal a szakirodalom és 21%-kal az ifjúsági és gyermekirodalom részesedett 2014-ben.

A könyvtermés 71%-át képviselő magyar szerzők kiadványainak közel kétötöde szakmai jellegű kiadvány volt. A tankönyvek 22, a szépirodalom és az ismeretterjesztő 18, illetve 9%-kal részesedtek az összkiadásból. Az egy hazai író műveire jutó átlagos példányszám (2286 darab) a külföldi szerzőkétől 248-cal, de az átlagostól is 3%-kal maradt el. Míg magyar szépirodalmi kiadványok átlagos megjelenési példány 1464, addig a külföldi szerzőké ennek közel kétszerese (2840) volt.

2014-re a nem magyar nyelven kiadott művek száma 10%-kal csökkent 2010-hez képest. 974 mű jelent így meg, vagyis minden nyolcadik könyvet publikáltak idegen nyelven. Példányszámuk 2014-re meghalad-

ta az 1,1 milliót, a teljes példányszámból azonban csak 4%-kal részesedtek. Jellegét tekintve a többsége szakmai, ismeretterjesztő és tankönyv volt.

2014-ben a kiadott művek egyötödét tette ki az irodalom, irodalomtörténet és kritika.¹ Jelentős volt a filozófia, pszichológia, vallásos, történelmi, életrajzi, valamint a természet- és nyelvtudományi témakörű művek száma is. A példányszámból több mint kétötöd rész jutott az irodalmi művekre, és figyelemre méltóak voltak még – 35%-os együttes részesedéssel – a természettudományi, a történelmi, az életrajzi, a nyelvészeti, a filozófiai, pszichológiai és a matematikai témakörök is.

A könyvkiadási statisztikák legnagyobb egyszeri megjelenésre jutó adatai alátámasztják a felmérések eredményeit, a kiadók előszeretettel nyúlnak biztos, jól bevált szerzőkhöz és művekhez. Továbbra is a kiadási sikerlistákat vezető Lőrincz L. László, Vavyen Fable mellett Paolo Coelho. A magyar szerzők sikerlistájának élén álló írók nem változtak az elmúlt években, bár egyes műveik kiadási példányszáma csökkent. Ehhez hasonlóan a külföldi szerzők nagy példányszámú műveit is általában kisebb példányszámban jelentették meg. A legnépszerűbb könyvek listája egyben a mindenkori divatot is mutatja, így egyre gyakrabban kerülnek a sikerlisták vezető helyeire közismert emberek írásai.

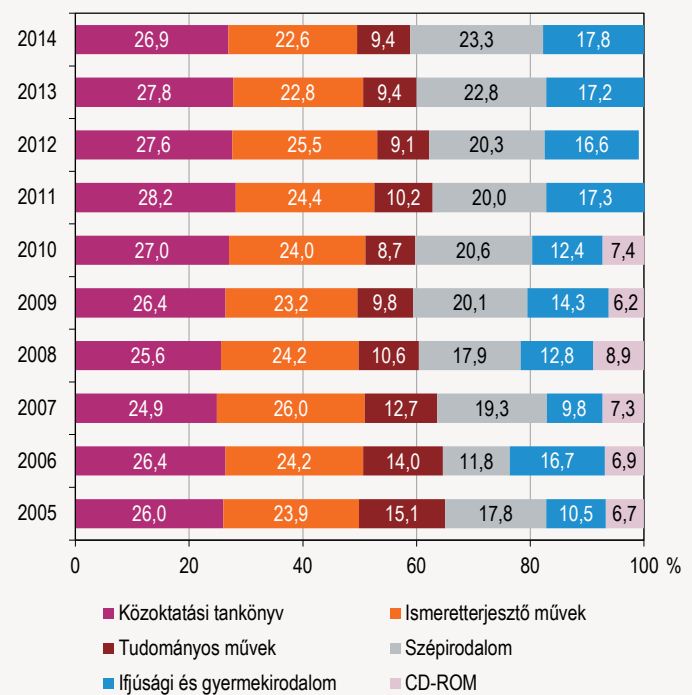
Könyvforgalom, olvasási szokások

A 2014. évi könyvforgalom becsült adata 59,5 milliárd forint volt, ami lakosként átlagosan 6028 forint könyvekre fordított éves kiadást jelentett.

2014-ben a tankönyvek forgalma 16 milliárd forintot tett ki, ami a teljes könyvforgalom 27%-a. Az ismeretterjesztő könyvek 14,8 millió forintos forgalmával megőrizte az előző években szerzett pozícióját, ami 23%-os piaci részarányt jelentett. A szépirodalmi művek közel 14 milliárd forintos forgalmat könyvelhettek el, a teljes könyvpiac 23%-ával, ami nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek számít. A szakkönyvek, tudományos művek, lexikonok, szótárak, valamint az egyéb, elsősorban felsőoktatásban használt kiadványok ágazatának piacvesztése megállt, és 2014-ben a teljes könyvkereskedelemnek 9,4%-át tette ki. Továbbra is tart a gyermek- és ifjúsági könyvek forgalmának növekedése. 2014-ben 10,6 milliárd forintos bevételt regisztráltak, az összeforgalom 18%-át.

2. ábra

A könyvforgalom tematika szerinti megoszlása



Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete.

A könyvkiadás alakulását leginkább a lakosság olvasási szokásai (az olvasásra fordított idő) és a piaci viszonyok (a könyvekre elkölthető pénz, valamint a kiadványok fogyasztói ára) befolyásolják. A háztartás-statisztikai adatok szerint az egy főre jutó fogyasztásban kultúrára, szórakozásra éves szinten 59 ezer, ezen kívül hírközlésre 57 ezer forintot fordítottunk

1. tábla

Legnagyobb példányszámban kiadott szépirodalmi, ifjúsági és gyermekirodalmi könyvek*

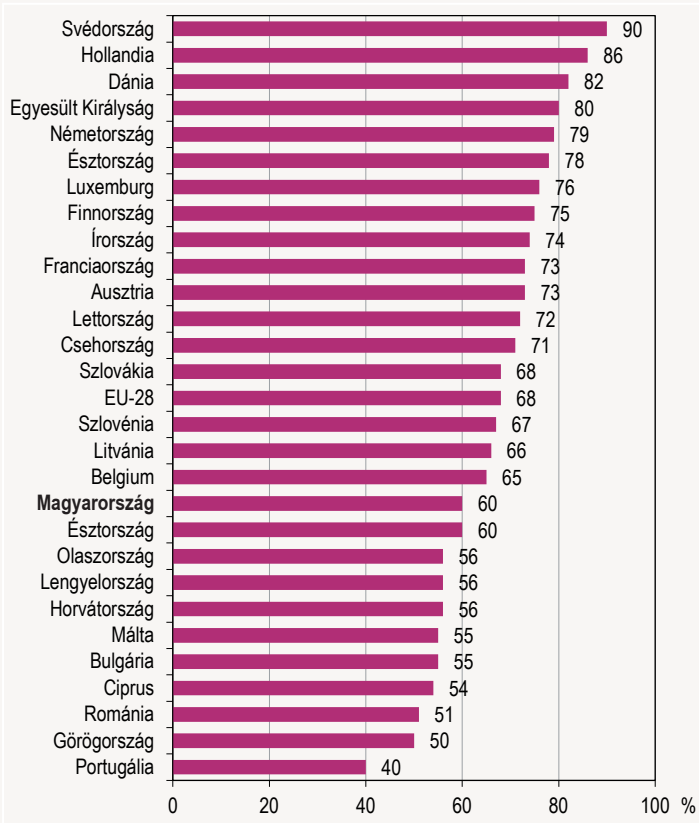
Magyar szerző	Példányszám	Külföldi szerző	Példányszám
2014			
Frei Tamás: 2015	120 008	Follett, Ken: Az örökkévalóság küszöbén	40 000
Lawrence, L. L. (Lőrincz L. László): A jégbe fagyott sárkány kolostora, 1–2.	30 000	Coelho, Paulo: Házasságtörés	30 000
Lőrincz L. László: Haragos vizeken, 1–2.	30 000	Wassmo, Herbjorg: Dina vagyok	30 000
Fable, Vavyan (Molnár Éva): Holt volt, holt nem volt	29 000	Kinney, Jeff: A harmadik kerék	20 172
Fejős Éva: Mert nekünk szeretnünk kell egymást	20 008	Kinney, Jeff: Egy ropi naplója/Pechszéria	20 112
2013			
Lawrence, L. L.: A szitaló fehér por kolostora, 1–2.	30 000	Demille, Nelson–O'Neal, Barbara–Milne, Kevin Alan–Scottoline, Lisa: Az oroszlan/Recept a boldogsághoz /Az utolsó hang/Nézd meg jobban (Válogatott könyvek 88.)	31 341
Lawrence, L. L.: Nyomasztó örökség, 1–2.	30 000	Brown, Dan: Inferno	30 000
Fable, Vavyan: Tündérlovaglás	29 000	Coelho, Paulo: Az accrai kézirat	30 000
Majoros Péter: Tetszik, nem tetszik	20 000	Finder, Joseph–Sparks, Nicholas–Pollen, Bella: Eltemetett titkok/Biztos menedék/Medvenyár (Válogatott könyvek 84.)	29 760
Móricz Zsigmond: Sárarany	18 000	Läckberg, Camilla: Vészmadár	25 004

* Egy negyedére vonatkozó kiadott példányszám, a tárgyévi újabb kiadások, változatlan utánnomások adatait nem tartalmazza.

¹ Ide tartozik az irodalomtudomány, a vers, a regény, elbeszélés, a színmű, az egyéb széppróza és az ifjúsági irodalom.

3. ábra

Olvasott könyvet az elmúlt egy évben, a népesség százalékában, 2013



Forrás: Eurobarometer.

² Eurobarometer 399./ Wave EB 79.2., 2013, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf.

2013-ban. A kultúrára, szórakozásra fordított összeg teljes fogyasztásban mért aránya a 2005. évihez képest 1,4, a 2010. évihez képest 0,8 százalékponttal csökkent, 2013-ban 7,1%-ot tett ki. A hírközlésre fordított kiadások aránya összességében alig változott, 2010-ig csökkent, majd újra emelkedett. 2013-ban 6,8% volt, ami valamivel magasabb, mint a 2005. évi szint. A két szélső jövedelmi tized, a leggazdagabbak és legszegényebbek a kultúrára, szórakozásra fordított kiadásai közötti különbség jelentős, 7,7-szeres, míg az internet-előfizetést is magába foglaló hírközlés esetében ez alacsonyabb, 5,3-szeres volt (összehasonlításképpen az összes fogyasztási kiadás átlagos különbsége a két szélső jövedelmi tized között 2013-ban 3,9-szeres volt). A leggazdagabbak és a legszegényebbek kultúrára és szórakozásra fordított kiadásainak különbsége az előző évhez képest csökkent, 2005-höz képest viszont nem változott.

Az Eurostat 2013. évi Eurobarometer-felmérés² szerint Svédországban (90%) vettek könyvet a kezükbe legtöbbször a lakosok, Portugáliában a legkevésbé (40%). Magyarország 8%-kal marad el az EU-28 átlagától, a lakosság 60%-a olvasott a felmérést megelőző évben valamilyen könyvet.

Összefoglalás

A kiadott könyvek száma 2014-ben megközelítette a 12 ezret, a példányszám évek óta tapasztalt csökkenése megállt. Bestsellerek között továbbra is a „jól bevált” szerzők műveit és közismert emberek írásait találjuk. A könyvforgalom több mint egynegyede tankönyv volt 2014-ben. Átlagosan egy ember 6 ezer forintot költött könyvekre az elmúlt évben.

További adatok, linkek (linkek):

- [Táblázatok](#)
- [Táblák \(Stadat\)](#)
- [Tájékoztatósi adatbázis](#)
- www.ksh.hu

Elérhetőségek:

- kommunikacio@ksh.hu
- [Információs szolgálat](#)
- Telefon: (+36-1) 345-6789